

တၢ်စိၣ်ဆါပုၤကညီဒီးတၢ်အိၣ်တူၢ်အိၣ်ကလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတၢ်န့ၣ်ကျဲၤ လၢ ပုၤဟ့ၣ်တၢ်ကွၢ်ထွဲတဖၣ်အဂီၢ်



တၢ်ကွၢ်ထံဆိကမိၣ်န့ၣ်တၢ်လီၤဆိတဖၣ်

ပုၤစိၣ်ဆါပုၤကညီတဖၣ်န့ၣ်တဘၣ်တမ့ၢ်ကအိၣ်ထဲအက့ၢ်အဂီၢ်တမံၤယီၤခါဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ပုၤစိၣ်ဆါပုၤကညီတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်တက့ၢ်မ့ၢ်ပုၤလၢပုၤဖိသ့ၣ်ညါအီၤန့ၣ်လီၤ.
- ပုၤစိၣ်ဆါပုၤကညီတဖၣ်အိၣ်တက့ၢ်ပညိၣ်ဝဲဒၣ်ပုၤဖိသ့ၣ်ဒီးပုၤသးစၢ်လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ဒိသဒါခိဖျိအၢၣ်လီၤအီၤလီၤတၢ်တမံၤမံၤ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ, ကျိၣ်စ့, တၢ်ကူတၢ်သိး, မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ကဒုလီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤစိၣ်ဆါပုၤကညီတဖၣ်န့ၣ်ကယု မ့တမ့ၢ် မၤတံၤမၤသကိးဒီးပုၤတၢ်ဂၤစ့ၣ်တၢ်လၢကမျၢၢ်တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အပူၤဒ်အမ့ၢ် လံာ်ရိဒါးတဖၣ်, ပနံၣ်ရိကျဲးတဖၣ်, ဖီကရၢၢ်တဖၣ်, မ့တမ့ၢ် က့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤစိၣ်ဆါပုၤကညီတဖၣ်အိၣ်တက့ၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးမၤသ့ၣ်ညါလီၢ်အသးဒီးပုၤလၢအ့ထၢၣ်နဲးအဖိခိၣ်ခိဖျိကမျၢၢ်တၢ်ကစီၣ် မ့တမ့ၢ် လီၤတဲစိတၢ်ရဲၣ်လီၤရဲၣ်လီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤစိၣ်ဆါပုၤကညီတဖၣ်ဖျါလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ကိးမံၤဒဲးတပူၤယီၤ, မၤအသးဒ်အဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်စံးဆါခဲလၢန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအသ့ၣ်ရတံၤရူသကိးဒီးမၤသ့ၣ်ညါလီၢ်အသးဒီးပုၤရူန့ၣ်လီၤ.

တဲသကိးတၢ်ဒီးပုၤဖိသ့ၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်စိၣ်ဆါပုၤကညီ မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်တူၢ်အိၣ်ကလီၤလၢအကဲထီၣ်အသးသ့တဖၣ်

- ပုၤဖိသ့ၣ်န့ၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်သးဒ်တၢ်အိၣ်တူၢ်အိၣ်ကလီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်စိၣ်ဆါပုၤကညီဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တဲတၢ်တမံၤမံၤဘၣ်ယးဒီးတၢ်မနုၤကဲထီၣ်အသးဒ်လၢ, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါလီၤအသးလၢအမ့ၢ်ပုၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- မ့ၢ်ပုၤလၢတဒုၣ်ဒ့ၣ်စံးအတၢ်ဒီးဟးဆဲးမၤမံၤဆဲးဖိသ့ၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်ဘၣ်ယးဒီးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်တူၢ်အိၣ်ကလီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်စိၣ်ဆါပုၤကညီတၢ်အိၣ်သး (မ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤအသးလၢအလီၤသးအုဒ်ဒိးတမံၤမံၤ) အခါန့ၣ်တက့ၢ်.
- တၢ်ကတိၤခိဖျိနီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤန့ၣ်အရ့ဒိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟံၤသ့ၣ်ဟံၤသးဒီးနီၢ်ခိအတၢ်ကတိၤဒဲၣ်ဝဲ, ဒီးပုၤဖိသ့ၣ်လၢနကမၤလီၤတံၢ်လၢနတမၤဟးဂီၤအဝဲသ့ၣ်တဂ့ၤ.
- ပုၤဖိသ့ၣ်မ့ၢ်စးထီၣ်အဲၣ်ဒီးအိၣ်ထဲတဂၤခါ မ့တမ့ၢ် ဟးထီၣ်ကွၢ်လၢတၢ်တဲသကိးတၢ်အကတီၢ်န့ၣ်, တဘၣ်ထၢန့ၣ်ဆူၣ်တၢ်ဂ့ၢ် ဒီးပုၤအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါလၢအဝဲသ့ၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီးန့ၣ်သ့ၣ်ဖဲအဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးတဲထီၣ်ဝဲအခါန့ၣ်တက့ၢ်.
- သံကွၢ်ပုၤဖိသ့ၣ်လၢမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အဲၣ်ဒီးတဲသကိးတၢ်ပုၤလၢအဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးဘၣ်ယးဒီးမ့ၢ်ခွဲသ့ၣ်ထံးတၢ်မၤဆူးမၤဆါ, ပုၤကူစါယါဘျါတၢ်, မ့တမ့ၢ် ပုၤအဂၤတဂၤလၢလၢလၢအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒ်အမ့ၢ်ပုၤလၢအဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ခါန့ၣ်တက့ၢ်.
- ပုၤဖိသ့ၣ်မ့ၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကီၢ်ခဲတၢ်အိၣ်သးအပူၤန့ၣ်, နကလိၣ်လၢဆူၣ်အဝဲသ့ၣ်အအိၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲ, ဘၣ်စူးကါတၢ်အံၤဒ်တၢ်ခွဲဂ့ၤဟံၤဘၣ်အသိးလၢနကသ့ၣ်ထီၣ်တၢ်န့ၣ်ခိဖျိလီၤပုၤဒ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်မၤတၢ်အကျိၤအကျဲၤအံၤအပူၤတက့ၢ်.

ကွၢ်ထွဲကန့ၣ်ယုၢ်ပုၤဖိသ့ၣ်လၢအဘၣ်တၢ်အိၣ်တူၢ်အိၣ်ကလီၤအီၤ မ့တမ့ၢ် ဘၣ်တၢ်စိၣ်ဆါအီၤတဖၣ်

- ပုၤဖိသ့ၣ်ကိးဂၢၤဒဲးအိၣ်ဒီးနီၢ်တဂၤစ့ၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တဲသကိးတၢ်ဒီးပုၤဖိသ့ၣ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲလၢအကဲဘျးဒီးကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်လၢတၢ်စိၣ်ဆါပုၤကညီ မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်တူၢ်အိၣ်ကလီၤတၢ်အိၣ်သးလၢအအိၣ်ဟံၤစၢၤလံတဖၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤလၢအကီၢ်အခဲလၢပုၤဖိသ့ၣ်အဂီၢ်ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကဘၣ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးမၤကွၢ်တၢ်လၢကျဲတဘျးဘျီန့ၣ်လီၤ.
- ဒိသဒါပုၤဖိသ့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤတက့ၢ်. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤန့ၣ်ဘၣ်ယးဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢပုၤလၢအပုၤယုၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်အပူၤအံၤခဲလၢအတၢ်ပူၤဖျးအဂီၢ်, တၢ်အံၤအရ့ဒိၣ်လၢနကဒိသဒါပုၤဖိသ့ၣ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒ် တၢ်ခူသ့ၣ်အသိးဖဲအသ့အဘၣ်တဘျီလၢလၢန့ၣ်လီၤ.

လာခံတပတီ

- မုဒ်အိုင်လာတင်ကီတင်ခဲအပူတကီခါန့ဉ်, ကိး 911
- တိုင်ဖျါထိုင်တင်ဂုတ်ဆုတင်ဒီသဒါမိသုဉ် မုတမုာ် ပာၤကီတဖ်အအိုင်. Minnesota သဲစးလိုင်ဘုတ်ပုဟ့တ်ဖျါထိုင်တင်ဂုတ်တဖ် (အဒိ. မိပ်ပါလအလုဒ်ဒိုင်ထိုင်ဖိသုဉ်) ကမတင်ဟ်ဖျါဖဲအဝဲသုဉ် မုဒ်သုဉ်ညါ မုတမုာ် အိုင်ဒီးတင်ဂုတ်လာအနုတ်ဝဲဒုဉ်လာပုဟ့တ်မိသုဉ် မုတမုာ် ပုသးစးအံၤဘုတ်တင်မတရီတပါအီၤ မုတမုာ် တင်တကနုဉ်ဃုာ်အီၤ, မုတမုာ် မတုာ်အသးလာအပူကွံာ်သနီဉ်န့ဉ်လီၤ. တင်စိတ်ဆီပါကညီ သုဉ်လာမုာ်ခွါသ့ဉ်ထံးတင်ဂုတ်ရဲလိာ်မုာ်လိာ်, လာတအိုင်ဒီးတင်ကွင်ပုဟ့တ်ကွိုင်အံၤမုာ်ပုဟ့တ်ကလုာ်လုာ်, လုာ်သုဉ်ခါပတင်တင်ဒီသဒါမိသုဉ်တင်ဟ် ဖျါန့ဉ်လီၤ. မိပ်ပါ မုတမုာ် ပုဟ့တ်ကွင်တင်လာတမုာ်ပုဟ့တ်ဟ်ဖျါထိုင်တင်ဂုတ်တဖ် ဟ်ဖျါထိုင်ဒီးဝဲတင်ဂုတ်ဆုလိာ်ကစီၤမိသုဉ်တင်အိုင်မုာ် အိုင်ပာၤတင်ကရါကရီအအိုင်လာကယုထိုင်တင်မတရီလာပုဟ့တ်မိသုဉ်အဂီန့ဉ်လီၤ.
- တဲသကိးတင်ဒီးနု Safe Harbor Regional Navigator တက့ၢ်. နမုာ်သးဒုဒီလာနုဖိအိုင်လာတင်လီၤဘုတ်ယိုင်လာတင်စိတ်ဆီပါကညီ မုတမုာ် တင်အိုင်တူအိုင်ကလီန့ဉ်, နဆဲးကျါ န Safe Harbor Regional Navigator လာတင်ဆိုင်ထွဲမတရီဒီးမတင်ဘုးစဲတဲသကိး တင်ဒီးတင်မတရီတဖ်သုန့ဉ်လီၤ. Safe Harbor တင်မတရီတဖ်ကဒုးန့ဉ်ဖျါထိုင်တင်ဆဲးကျိးတင်ဂုတ်ကျိဒီးတင်မတရီလိာ်ကစီၤတ ဖ်လာ Safe Harbor Regional Navigators လာကီစဲဒိတဘုဉ်ညါအဂီန့ဉ်လီၤ.
- မတင်ရဲဉ်တင်ကျဲလာနုကဒီသဒါပုဟ့တ်မိသုဉ်အတင်ပူဖျဲးန့ဉ်တက့ၢ်. တဲသကိးတင်ဒီးပုဟ့တ်မိသုဉ်လာကဒုးအိုင်ထိုင်တင်ပူဖျဲးတင်ရဲဉ်တင်ကျဲ တက့ၢ်. တင်အံၤတင်မတရီအီၤသုဒီးတင်တံၤမတရီလာ Regional Navigator, Safe Harbor ပုဟ့တ်တင်မတရီ မုတမုာ် ပုဟ့တ်နီၤပု မတင်ဖိတဖ်လာအမသကိးတင်ဒီးပုဟ့တ်မိသုဉ်န့ဉ်လီၤ. တဲသကိးတင်ဒီးပုဟ့တ်မိသုဉ်ခိဖျါတင်မတရီအသးလိာ်ဆီလိာ်အသးတဖ်လာကမတရီတင်မတ ရီပူဖျဲးတင်ရဲဉ်တင်ကျဲတင်ထိုင်တင်ဆိကမိဉ်တဖ်ဒီးတင်ဟ့းတင်ဂဲၤအပတီၢ်နီၢ်နီၢ်တဖ်တက့ၢ်. တကးဒီးဘုဉ်, တဲသကိးတင်ဒီးပုဟ့တ်မိသုဉ် ဘုဉ်ဃးဒီးပုဟ့တ်ဒိုင်လာအနုတ်န့ဉ်ဝဲတဖ်ဒီးတဲသကိးတဖ်လာအဝဲသုဉ်တဲသကိးတင်သုန့ဉ်တက့ၢ်. သုဉ်ညါလာတင်ပူဖျဲးတင်ရဲဉ်တင်ကျဲန့ဉ် ကဲထိုင်တင်မတရီအသးလာအဟ်ထွဲထိုင်တဖ်သုန့ဉ်လီၤ.

တင်မတရီတဖ်

- Minnesota Department of Human Services Safe Harbor (မံဉ်န့ဉ်စိထိုင်ပုဟ့တ်ခိဉ်ဖိဂုတ်ဝဲဝဲကျိ Safe Harbor) (<https://mn.gov/dhs/partners-and-providers/program-overviews/child-protection-foster-care-adoption/safe-harbor/>)
- Center for Parent and Teen Communication (မိပ်ပါဒီးပုလိုင်ဘိထိုင်သီတင်ဆဲးကျိးတဲသကိးတင်စဲထိုင်) (<https://parentandteen.com/>)
- A Parent's Guide to Human Trafficking (မိပ်ပါတင်န့ဉ်ကျဲလာတင်စိတ်ဆီပါကညီအဂီ) (Polly Klaas Foundation) (<http://www.pollyklaas.org/safe/a-parents-guide-to-human-trafficking.pdf>)
- National Center for Missing and Exploited Children NetSmartz (ထံကီၢ်စဲထိုင်လာပုဟ့တ်မိသုဉ်ဟါမင်ကွံာ်ဒီးဘုတ်တင်အိုင်တူအိုင်ကလီ အီၤတဖ်အဂီ) (<https://www.missingkids.org/netsmartz/>)
- Shared Hope: Your Kids and Technology, Parent's Safety Guide (<https://sharedhope.org/wp-content/uploads/2018/11/Designed-Internet-Safety-e-book.pdf>)
- Love 146: Internet Safety Guide (<https://love146.org/action/online-safety/internet-safety-guide/>)
- တင်အိုင်ဖိုင်ဝဲးဘဲန့ဉ်ခိဖျါ Minnesota Department of Human Services and MNAdopt: တင်စိတ်ဆီပါကညီဒီးတင်အိုင်တူအိုင်ကလီလာ မုာ်ခွါသ့ဉ်ထံးတကပၤ - ဂံၢ်ခိဉ်ထံးတင်ဂုတ်ကျိလာတင်ကွင်လုာ်ဒိုင်ထိုင်ဒီးတင်လုာ်ဖိမိသုဉ်ဟ်ဖိဃီဖိတဖ် (<https://www.mnadopt.org/product/1187-webinar-human-trafficking-and-sexual-exploitation-basics-for-foster-and-adoptive-families/>).
- သဲစးတင်မတရီအကလီလာအုထိုင်နုးအဖိခိဉ်ဒီးတင်ဃုသုဉ်ညါသဲစးတင်တံၤမတရီလာပုဟ့တ်ဘုတ်တင်အလီၢ်ကစီၤ အပူ- LawHelpMN.org ပု ဟ့တ်တင်မတရီတဖ်ဒီးဝဲဒါးတဖ် (<https://www.lawhelpmn.org/providers-and-clinics>)
- National Human Trafficking Hotline Safety Planning (ထံကီၢ်တင်စိတ်ဆီပါကညီဂီၢ်အူလီတဲစိတင်ပူဖျဲးတင်ရဲဉ်တင်ကျဲ) (www.humantraffickinghotline.org/faqs/safety-planning-information)

တင်န့ဉ်ကျဲအံၤဘုတ်တင်ထွဲထိုင်ရဲလိာ်အီၤလာ Minnesota Department of Health (မံဉ်န့ဉ်စိထိုင်တင်အိုင်ဆုဉ်အိုင်ကျိ) ဖဲ 2016-MU-MU-K153 အဖီလံၤ. ဒီးဘုတ်တင်မတရီဆိုင်ထွဲမတရီအီၤလာ Office for Victims of Crime (ပုဟ့တ်ဘုတ်တင်လာတင်မတရီသဲးအဂီဝဲဒါး), Office of Justice Programs (တင်တီတင်တင်ကျဲဝဲဒါး), U.S. Department of Justice (တင်တီတင်တင်ကျိ) န့ဉ်လီၤ. တင်ထိုင်တင်ဆိကမိဉ် မုတမုာ် တင်ဟ့တ်ကွင်ဟ့တ်ဖဲတဖ်လာတင်ဟ်ဖျါထိုင်အီၤလာတင်န့ဉ်ကျဲအံၤအပူန့ဉ်မုာ်ဝဲဒါး ပုဟ့တ်တင်မတရီဒီးအလိုင်တင်အိုင်ဝဲဒါး လာကဟ်ဖျါထိုင်ဝဲဒါးအလီၢ်အလာ မုတမုာ် U.S. Department of Justice (တင်တီတင်တင်ကျိ) ဖီလစံဉ်ဘုဉ်န့ဉ်လီၤ.

